

OPONENTSKÝ POSUDOK

dizertačnej práce pre získanie titulu „PhD.“
MUDr. Zdeňka Šustová

s názvom: **Ergonomické aspekty práce zubního lékaře.**

Formálna stránka

Predložená dizertačná práca s uvedenou tematikou je spracovaná v pevnej väzbe na 82 stranách textu, z toho 24 strán obsahuje citovanú literatúru, dotazník pre lekára a obrázkový atlas cvičení. Formálne spracovanie zodpovedá požiadavkám kladeným na tento typ práce. Obsah uvedený na začiatku predkladá prehľadne prístup autorky k riešenej problematike.

Práca má vytýčené charakteristiky a špecifiká riešeného problému, podrobne popísané typy ergonómie v teoretickej časti. Rozsiahlou a komplexne spracovanou je otázka muskuloskeletálnych ochorení v zubnom lekárstve. Štylistická a gramatická stránka spracovaného textu je optimálna a kvalitná.

Odborný posudok

Výber zvolenej témy:

Téma „Ergonomické aspekty práce zubního lékaře“ je vysoko aktuálna pre súčasné obdobie, pretože stále nie je dostatočne venovaná pozornosť výučbe ergonómie na lekárskech a zdravotníckych fakultách, na čo adekvátne autorka upozorňuje vo svojej práci.

V teoretickej časti práce sú podrobne popísané základné zásady ergonómie práce. V úvode autorka popisuje odporúčania polohovania ošetrojúceho a pacienta. Odporúčam autorke tieto odporúčania doplniť (pri výuke, na kurzoch ergonómie alebo v podobnom type výskumnej práce) o rozdelenie a odporúčanie ergonomicke vhodnej polohy podľa *dĺžky výkonu* (veľmi krátke, krátke a dlhé výkony) a podľa *typu pacienta*, jeho veku, zdravotného stavu, polohovanie tehotnej ženy, apod.

Doktorandská práca je zameraná na ergonómiu a muskuloskeletálne ochorenia zubného lekára. Vhodné by bolo spomenúť aj popis nevhodnej ergonómie a jej následkov ďalších členov dentálneho tímu.

Celá práca je výstižne doplnená obrázkami. Dovolím si upozorniť, že na obrázku správneho sedu má sediaci ošetrojúci nesprávnu obuv s otvorenou špičkou, čo je v rozpore s hygienickými a bezpečnostnými požiadavkami práce v zubnej ambulancii.

Výber metód spracovania:

Autorka vo svojej dizertačnej práci na základe výskumu objasňuje príčiny muskuloskeletálnych ochorení medzi zubnými lekármi, k čomu zvolila zber dát dotazníkovým šetrením. Výber otázok, ich rozdelenie do troch častí a spôsob spracovania následnou štatistickou analýzou sú cieľuprimierané. Nemám žiadne pripomienky a vysoko pozitívne hodnotím rozsah súboru, výber otázok, spracovanie a interpretáciu vo výsledkoch práce.

Výsledky dizertačnej práce:

Na základe zistenia súčasnej prevalencie muskuloskeletálnych ochorení medzi zubnými lekármi formou dotazníkov analyzuje autorka pracovné podmienky, prostredie a pracovné návyky zubných lekárov z pohľadu ergonómie práce. Viac ako 96% zubných lekárov uvádzali, že mali nejaký typ zdravotných obtiaží (bez ohľadu na ich intenzitu). Kvôli zvýšenej objektívite hodnotenia by som odporučila vyšetrenie každého zubného lekára zapojeného do výskumu fyzioterapeutom s následným hodnotením zmien jeho muskuloskeletálnej oblasti, s hodnotením držania tela a pod. To by však nebolo realizovateľné pri takom počte vyšetrených, čo hodnotím vysoko pozitívne. Metódu spracovania výsledkov preto hodnotím ako vhodnú pre zhodnotenie tak rozsiahleho súboru.

Za pozitívne hodnotím porovnanie návykov a pracovných podmienok v súčasnosti a pred rokom 1989, pretože pracovné podmienky si v súčasnosti vytvára každý majiteľ praxe sám v závislosti od úrovne vedomostí z oblasti ergonómie práce a prostredia.

Autorka vo svojom výskume analyzuje následky nedostatočnej prevencie muskuloskeletálnych ochorení na základe nevhodnej aplikácie vedomostí z oblasti ergonómie práce a ergonómie prostredia. Veľmi pozitívne hodnotím jej konkretizovanie pojmu „nevhodná aplikácia“, kde poukazuje na nedostatočné vedomostí zubných lekárov, ale aj na ignorovanie zásad správnej ergonómie práce (viac ako polovica lekárov pri ošetrovaní stojí). Poukazuje na najčastejšie chyby v manažmente práce, na nevhodný systém práce bez prestávok a bez relaxačných cvičení. Ako východisko z tejto situácie navrhuje zavedenie výuky ergonomických zásad už na začiatku štúdia zubného lekárstva. Obrázkový atlas cvičení, ktorý je súčasťou dizertačnej práce hodnotím veľmi pozitívne a odporúčam na samostatné publikovanie pre každého študenta zubnej medicíny a pre každú zubnú ambulanciu.

Záverom

môžem konštatovať, že MUDr. Zdeňka Šustová predloženou prácou jasne dokumentovala svoju odbornosť a schopnosť vedeckej práce. Jej práca priniesla objasnenie ergonomických aspektov práce zubného lekára. Menovaná splnila všetky predpoklady pre udelenie titulu PhD. Odporúčam týmto udeliť jej titul

Philosophie doctor

Prešov, 22.07.2014

Doc. MUDr. Eva Kovaľová, PhD.